

Sygn. akt III Ca 36/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 11 lipca 2019 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach III Wydział Cywilny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący - Sędzia SO Marcin Rak

Protokolant Aldona Kocięcka

po rozpoznaniu w dniu 11 lipca 2019 r. w Gliwicach

na rozprawie

sprawy z powództwa Kancelarii (...) Spółki Akcyjnej w K.

przeciwko M. W.

o zapłatę

na skutek apelacji powódki

od wyroku Sądu Rejonowego w Raciborzu

z dnia 18 października 2018 r., sygn. akt I C 238/18

oddala apelację.

SSO Marcin Rak

Sygn. akt **III Ca 36/19**

UZASADNIENIE

Powódka Kancelaria (...) S.A. w K. domagała się od pozwanego zapłaty 526,38 złotych z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od 18 listopada 2015 roku. Dochodzone pozwem roszczenie obejmowało należności z zawartej w formie elektronicznej, w dniu 20 lipca 2015 roku, umowy pożyczki obejmujące: kapitał – 390 zł, prowizję - 260,19 zł, opłatę za monity 120 zł. Należności te miały zostać spłacone kwotą 243,81 zł, co sprawiało, że do zapłaty pozostało 526,38 zł, których pozwany nie uregulował. Zobowiązanie to powódka miała nabyć mocą umowy cesji.

W sprzeczności od wydanego w sprawie nakazu zapłaty w postępowaniu upominawczym pozwany wniósł o oddalenie powództwa. Zarzucił, że powódka nie wykazała roszczenia tak co do zasady jak i wysokości. Wywodził, że powódka nie wykazała aby nabyła wierzytelność i zwrócił uwagę brak tożsamości kwoty wskazanej w przedłożonych dokumentach z kwotą dochodzoną pozwem.

Wyrokiem z 18 października 2018 roku Sąd Rejonowy oddalił powództwo.

Wyrok ten zapadł po ustaleniu, że 28 czerwca 2016 roku powódka i (...) sp. z o.o. w W. zawarły umowę przelewu wierzytelności określonych w załącznikach 1a i 1b do umowy. Po zawarciu tej umowy, pismem z 8 lipca 2016 roku powódka poinformowała pozwanego, że nabyła od (...) sp. z o.o. w W. wierzytelność z umowy pożyczki 20 lipca 2015 roku na kwotę 3.010 zł oraz wezwała pozwanego do zapłaty 8.795,24 zł.

Zważywszy na te ustalenia Sąd Rejonowy odwołał się do regulacji art. 6 k.c. w zw. z art. 232 zd. 1 k.c. oraz art. 720§1 k.c. i art. 509§1 i 2 k.c. Wywiódł, że powódka nie wykazała faktu zawarcia umowy pożyczki z pozwanym. Nie dowodziła tego faktu kopia ramowej umowy z danymi osobowymi pozwanego bez jego podpisu. Powódka nie wykazała też aby do zawarcia umowy doszło w drodze elektronicznej wymiany oświadczeń woli oraz aby pozwany otrzymał od pierwotnego wierzyciela jakiegokolwiek świadczenie pieniężne. Za niewykazany uznał również fakt zawarcia umowy cesji argumentując, że spis przelewanych wierzytelności został określony w załącznikach do umowy, które to załączniki nie zostały podpisane, przez co nie było wiadomo, czy stanowiły integralną część umowy.

Apelację od tego wyroku wniosła powódka zarzucając naruszenie:

- art. 233§1 k.p.c. przez brak wszechstronnego rozważenia materiału dowodowego i odmówienie mocy przedłożonym w sprawie dokumentom;

- art. 232 zd. 2 k.p.c. w zw. z 299 k.p.c. poprzez zaniechanie przeprowadzenia dowodu z przesłuchania stron, gdy w ocenie sądu brak było środków dowodowych;

- art. 308 k.p.c. poprzez zaniechanie przeprowadzenia dowodu z dokumentów utrwalonych w sposób wskazany w tym przepisie;

- art. 208§1 k.p.c. poprzez zaniechanie wezwania powódki do złożenia wniosków dowodowych i zajęcia stanowiska;

- art. 236 k.p.c. poprzez jego niezastosowanie i niewydanie postanowień dowodowych odnoszących się do poszczególnych wniosków dowodowych, gdy sąd nie może opierać postępowania dowodowego o dowody prawidłowo niewprowadzone do postępowania;

- art. 60 k.c. w zw. z 29 ust 1 ustawy z 12 maja 2011 roku o kredycie konsumenckim (Dz. U. Nr 126 poz. 715) poprzez błędną wykładnię i uznanie, że umowa pożyczki pod rygorem nieważności musi być zawarta na piśmie;

- art. 65§2 k.c. w zw. z 510§1 k.c. i 509§1 k.c. oraz 353¹ k.c. poprzez ich niezastosowanie co skutkowało błędnym przyjęciem, że umowa cesji nie została zawarta,

- art. 77³ k.c. poprzez błędne przyjęcie, że dokumentem jest jedynie dokument sporządzony w formie pisemnej gdy zgodnie z tym przepisem dokumentem jest nośnik informacji umożliwiający zapoznanie się z jej treścią;

- art. 5 ust. 13 ustawy o kredycie konsumenckim poprzez przyjęcie, że powód nie przedstawił dowodu zawarcia umowy ponieważ nie przedstawił podpisanych dokumentów podczas, gdy dokumenty były doręczane w formie elektronicznej;

W uzasadnieniu apelacji powoływała się nadto na wynikające z art. 339§2 k.p.c. domniemanie zgodności z prawdą twierdzeń powoda.

Wniosła nadto o przeprowadzenie dowodu z przeprowadzonej w innej sprawie opinii biegłego rewidenta, z której wynikał charakter zawieranej umowy.

Formułując te zarzuty domagała się zmiany zaskarżonego wyroku i uwzględnienia powództwa oraz zasądzenia kosztów postępowania odwoławczego, ewentualnie uchylenia tego wyroku i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania przez Sąd Rejonowy.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Na wstępie zaznaczenia wymaga, że złożony w apelacji wniosek dowodowy o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego rewidenta przeprowadzonego już w innym postępowaniu, na okoliczność charakteru łączącej strony umowy, był spóźniony w świetle art. 381 k.p.c., a nadto nieprzydatny dla rozstrzygnięcia. Po pierwsze powódka nie wykazała, że dowodu tego nie mogła powołać w postępowaniu pierwszoinstancyjnym, względnie że potrzeba jego powołania

powstała później. Po wtóre, dowodem tym zamierzała wykazać jaki był charakter zawartej przez strony umowy. Powoływała się tu na zawarte w opinii stwierdzenia, że przed zawarciem umowy pożyczkobiorca powinien zapoznać się z jej warunkami i je zaakceptować. Pomijając kwestie dopuszczalności przeprowadzenia dowodu z opinii biegłego sporządzonej w innej sprawie, nie dotyczącej bezpośrednio tych samych stron, wskazać trzeba, że opisane wnioski biegłego w istocie nie były wnioskami dotyczącymi stanu faktycznego istotnego dla rozpoznania niniejszej sprawy. Rzeczą biegłego jest bowiem wskazanie – przy użyciu wiedzy specjalnej – faktów istotnych dla rozstrzygnięcia, nie zaś ocena prawna. Ta bowiem zarezerwowana jest dla sądu. Wskazanie przez biegłego we wnioskowanej przez powódkę opinii, jakie są obowiązki stron umowy, w tym co powinien zrobić pożyczkobiorca przez jej zawarciem, wykraczało zatem poza kompetencje biegłego wynikające z art. 278 i nast. k.p.c.

Dlatego też Sąd Okręgowy oddalił wniosek dowodowy zawarty w apelacji.

Przechodząc zatem do oceny zasadności środka zaskarżenia wskazać trzeba, że zarzut naruszenia prawa materialnego może być przedmiotem oceny dopiero w prawidłowo ustalonym stanie faktycznym. Ustalenie takie następuje na podstawie przepisów proceduralnych. W pierwszej kolejności należało się więc odnieść do zarzutów naruszenia prawa procesowego.

I tak, chybionymi były zarzuty naruszenia art. 236 k.p.c. i art. 308 k.p.c., skoro Sąd Rejonowy przeprowadził postępowania dowodowe z wszystkich materiałów złożonych przez powódkę w formie papierowej. Postanowienie dowodowe w tym zakresie wydane zostało na rozprawie poprzedzającej wydanie wyroku.

Chybnym był też zarzut naruszenia art. 208§1 k.p.c. dotyczący zaniechania wezwania powódki do złożenia wniosków dowodowych i zajęcia stanowiska. Wszak obowiązki w tym zakresie zostały zrealizowane, także w powiązaniu z obowiązkiem wynikającym z art. 505§1 k.p.c. Wyznaczając rozprawę przewodniczący zarządził bowiem doręczenie pełnomocnikowi powódki odpisu sprzeciwu od nakazu zapłaty ze zobowiązaniem do złożenia pisma przygotowawczego odnoszącego się do treści sprzeciwu i zawierającego twierdzenia i dowody na ich poparcie.

Sąd Rejonowy nie był przy tym zobowiązany do wzywania fachowego pełnomocnika powódki do złożenia konkretnych dowodów. To powódka, będąca przedsiębiorcą reprezentowanym przez fachowego pełnomocnika, zobowiązana była w procesie przeciwko konsumentowi zaoferować dowody na poparcie swoich twierdzeń w zakresie wynikającym z zarzutów strony przeciwnej. Obowiązek ten wynikał z art. 6 k.c. w zw. z art. 232 zd. 1 k.c., a okoliczności sprawy w żadnej mierze nie aktualizowały możliwości przeprowadzenia postępowania dowodowego z urzędu przez Sąd. Z art. 232 zd. 2 k.c. nie wynika bowiem dla sądu obowiązek poszukiwania dowodów zasadności roszczenia dochodzonego przez stronę reprezentowaną przez adwokata lub radcę prawnego.

Co też istotne, żadna ze stron prawidłowo zawiadomiona o terminie, nie stawiała się na wyznaczonej rozprawie. Uniemożliwiło to podjęcie przez Sąd Rejonowy czynności w trybie art. 212§1 k.c. Natomiast to właśnie rozprawa służy zadawaniu przez sąd pytań dążących do tego, aby strony przytoczyły lub uzupełniły twierdzenia lub dowody na ich poparcie oraz udzieliły wyjaśnień koniecznych dla zgodnego z prawdą ustalenia podstawy faktycznej dochodzonych przez nie praw lub roszczeń. Skoro pełnomocnik powódki, ani jej przedstawiciel, nie stawili się na rozprawie i uniemożliwili Sądowi Rejonowemu podjęcie tychże czynności, to obecnie nie mogą z tych zaniechań czynić usprawiedliwionej podstawy zarzutu apelacji.

Zarazem niestawiennictwo stron lub ich pełnomocników prawidłowo zawiadomionych o terminie nie stanowiło określonej w art. 214 – 215 k.p.c. podstawy do odraczania rozprawy, w sytuacji wyczerpania postępowania dowodowego w zakresie wniosków tychże stron. Zgodnie z art. 210§1 k.p.c. rozprawa odbywa się ustnie wobec czego, zasadniczo sąd nie ma obowiązku jej odraczania celem zobowiązania nieobecnej strony do złożenia wniosków dowodowych na poparcie jej twierdzeń. Okoliczności sprawy, dotyczącej roszczeń przedsiębiorcy względem konsumenta, nie przemawiały za odstępstwem od tej zasady.

Nie miał naruszyć też Sąd Rejonowy art. 232 zd. 2 k.p.c. w zw. z 299 k.p.c. poprzez zaniechanie dopuszczenia z urzędu dowodu z przesłuchania stron. W tym aspekcie Sąd Okręgowy podziela te poglądy orzecznictwa, które

wskazują, że kwestia konieczności przeprowadzenia dowodu z przesłuchania strony należy do zakresu swobodnej decyzji sądu, opartej na analizie zgromadzonego materiału dowodowego w zakresie jego spójności i zupełności. Dowód z przesłuchania strony nie ma charakteru obligatoryjnego w sprawach cywilnych, a jego przeprowadzenie konieczne jest wówczas, gdy nie ma możliwości przeprowadzenia innych dowodów, lub gdy brak jest dowodów (por. Wyrok Sądu Najwyższego z 18 lutego 2010 roku, II CSK 369/09, Lex 570129).

Sąd Rejonowy dysponował natomiast materiałem dowodowych zaoferowanym przez powódkę, który to materiał poddał stosownej ocenie. Zarzut naruszenia art. 299 k.p.c. był więc niezasadny.

Nieporozumieniem był wskazywany uzasadnieniu apelacji zarzut naruszenia art. 339§2 k.p.c. Regulacja ta dotyczy bowiem domniemania prawdziwości twierdzeń powoda gdy pozwany nie podejmuje obrony. Sytuacja taka nie miała miejsca w rozpoznawanej sprawie skoro pozwany złożył sprzeciw od nakazu zapłaty w którym podniósł zarzuty odnośnie do roszczeń powódki.

Nie naruszył też Sąd Rejonowy regulacji art. 233§1 k.p.c. W tym aspekcie istotnym było, że zgodnie z utrwalonym i jednolitym orzecznictwem, ocena dowodów jest prawem sądu przeprowadzającego postępowania dowodowe w pierwszej instancji. Prawo to wyraża istotę sądenia. Strona chcąc podważyć sędziowską ocenę dowodów musi wskazać na istnienie sprzeczności w rozumowaniu sądu w świetle zasad logiki formalnej, kojarzenia faktów czy wskazań wiedzy i doświadczenia życiowego. Skarżący obowiązany jest do wskazania przyczyn, dla których ocena dowodów nie spełnia wymogów o których mowa w art. 233§1 k.p.c. oraz ich wpływu na treść rozstrzygnięcia.

Jako, że wnioski wyciągnięte przez Sąd Rejonowy mieściły się w granicach zakreślonych omawianą regulacją, to brak było podstaw do ich podważania. Ustalenia te Sąd Okręgowy uznał za własne bez potrzeby ich powielania.

Z ustaleń tych wynikało tylko tyle, że powódka zawarła z (...) sp. z o.o. w W. bliżej określoną umowę cesji wierzytelności określonych w załącznikach do umowy, o którym to fakcie zawiadomiła następnie pozwanego wzywając go do zapłaty 8.795,24 zł z umowy pożyczki z 20 lipca 2015 roku.

Trafnie wskazał Sąd Rejonowy, że powódka nie przedstawiła żadnych dowodów na wymianę z pozwanym przez pierwotnego wierzyciela oświadczeń woli w formie elektronicznej, które mogłyby świadczyć o zawarciu umowy pożyczki. Nie przedstawiła też dowodu wypłaty pożyczki na rzecz pozwanego. Za takowy nie mógł być uznany wydruk złożony do akt sprawy, z którego miała wynikać wypłata pożyczki o numerze „oyfh6f”. Wydruk ten nie pochodzący z systemu bankowego, lecz wewnętrznego systemu informatycznego powódki nie stanowił dowodu okoliczności w nim stwierdzonych.

Powoływana w apelacji norma art. 77³ k.c. nie mogła mieć przy tym znaczenia dla oceny treści tego wydruku, skoro nie obowiązywała ona w dacie wskazywanej przez powoda jako data zawarcia umowy pożyczki. Przepis ten wprowadzono bowiem do kodeksu cywilnego w dniu 8 września 2016 roku, natomiast umowa pożyczki miała być zawarta w dniu 20 lipca 2015 roku. Wydruk powódki obejmował natomiast datę 13 lipca 2015 roku. Podobnie, omawiana norma pozostawała bez znaczenia dla oceny pozostałego materiału sprawy złożonego przez powódkę do akt. Materiał ten dotyczył bowiem czynności jakie miały być podejmowane przed wejściem w życie art. 77³k.c. a przepisy wprowadzające nie przewidywały wstecznego działania tej normy (por. ustawę z dnia 10 lipca 2015 r. o zmianie ustawy - Kodeks cywilny, ustawy - Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw Dz. U. z 2015 r., poz. 1311).

Nawet jednak, gdyby stosować ją do wskazanej w pozwie umowy, to niemogłaby stanowić uzasadnienia stanowiska powódki. Zgodnie bowiem z art. 77² k.c. w zw. z art. 77³ k.c. zachowanie formy dokumentowej wymaga złożenia oświadczenia woli na nośniku informacji w sposób umożliwiający ustalenie osoby składającej oświadczenie. Zakwestionowane przez Sąd Rejonowy wydruki, poza wskazaniem w ich treści danych personalnych pozwanego, nie zawierały jakichkolwiek innych łączników potwierdzających złożenie oświadczenia bezpośrednio przez pozwanego, czy to za pośrednictwem poczty elektronicznej, komunikatora internetowego czy też konta elektronicznego o jakim

mowa w §3 ust 1 umowy ramowej, założonego przez pozwanego w celu komunikacji z pożyczkodawcą i stanowiącej zarazem pierwszy wniosek kredytowy.

Co więcej, powódka nie wskazała nawet aby takie konto zostało założone jak i nie wykazała realizacji przez pozwanego opłaty rejestracyjnej w wysokości 0,01 zł lub 0,50 zł o jakich stanowił §3 ust 3 umowy ramowej.

Uwagę zwracał też brak tożsamości numeru umowy wskazanego w wydruku mającym potwierdzać wypłatę pozwanemu kwoty pożyczki, tj. „oyfh6f” z numerem umowy, jaki powódka miała nabyć w drodze cesji tj. „w72pri”. Odmienna była też kwota kapitału obydwu zobowiązań. Wszak kapitał pożyczki wskazanej w pozwie wynosić miał 390 zł, natomiast w załączniku do umowy cesji wskazano na kapitał w wysokości 3.010 zł.

Nie więc Sąd Rejonowy wskazanych w apelacji przepisów art. 60 k.c. jak i art. 5 ust 13 oraz 29 ust 1 ustawy z 12 maja 2011 roku o kredycie konsumenckim (Dz. U. Nr 126 poz. 715).

Formułowane w tym zakresie zarzuty były zresztą po części oderwane od treści uzasadnienia zaskarżonego wyroku. Sąd Rejonowy nie stwierdził w nim bowiem, że umowa pożyczki musi być zawarta na piśmie, a jedynie, że powódka nie wykazała faktu zgodnej wymiany oświadczeń woli stron dotyczącej zawarcia umowy pożyczki – czy to w formie pisemnej, czy też elektronicznej.

Wskazane odrębności dotyczące numeru i kwoty kapitału pożyczki nie pozwalały też na ustalenie aby powódka skutecznie nabyła wierzytelność, której zapłaty domagała się od pozwanego. Czyniło to bezzasadnym zarzut naruszenia art. 65§2 k.c. w zw. z 510§1 k.c. i 509§1 k.c. oraz 353¹ k.c.

Wszystkie te okoliczności czyniły powództwo niewykazanym.

Dlatego Sąd Okręgowy oddalił apelację, a to na podstawie art. 385 k.p.c.

SSO Marcin Rak